

W CZYM TKWI ISTOTA WOLNOŚCI ?

Scenariusz przygotowany z wykorzystaniem treści portalu: www.edukacja wojna i pamiec.pl

SCENARIUSZ LEKCJI INTERNETOWEJ

LEKCJA HISTORII, WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE, JĘZYKA POLSKIEGO, ZAJĘĆ Z WYCHOWAWCĄ:
dla uczniów klasy VIII szkoły podstawowej oraz uczniów szkoły
ponadgimnazjalnej/ponadpodstawowej

CELE:

Co powinien uczeń/uczennica wiedzieć, rozumieć i umieć po tej lekcji:

- w jaki sposób możemy definiować wolność,
- jakie miejsce w hierarchii potrzeb zajmuje wolność,
- w jaki sposób można ograniczać wolność, jakie czynniki mają wpływ na ograniczanie wolności,
- jakie kategorie potrzeb ludzi muszą być zaspokojone, hierarchiczność potrzeb wg A. H. Masłowa,
- w jaki sposób ograniczano wolność ludzi w krajach okupowanych w czasie II wojny światowej,
- jakie represje stosowały władze niemieckie wobec mieszkańców terenów podbitych, w tym formy pracy, do jakich byli zmuszani Polacy, Rosjanie, Żydzi
- rozumieć pojęcia: praca przymusowa, praca niewolnicza,
- charakteryzować przejawy dyskryminacji stosowane przez Niemców,
- znać losy wybranych robotników przymusowych,
- rozumieć zależność pomiędzy polityką państwa totalitarnego i wojną a dyskryminacją i wykluczeniem dużych grup społecznych, narodowościowych, etnicznych etc.,
- rozumieć znaczenie filmu dokumentalnego jako źródła historycznego,
- doskonalić umiejętności analizy źródeł historycznych i ich interpretacji,

W CZYM TKWI ISTOTA WOLNOŚCI ?

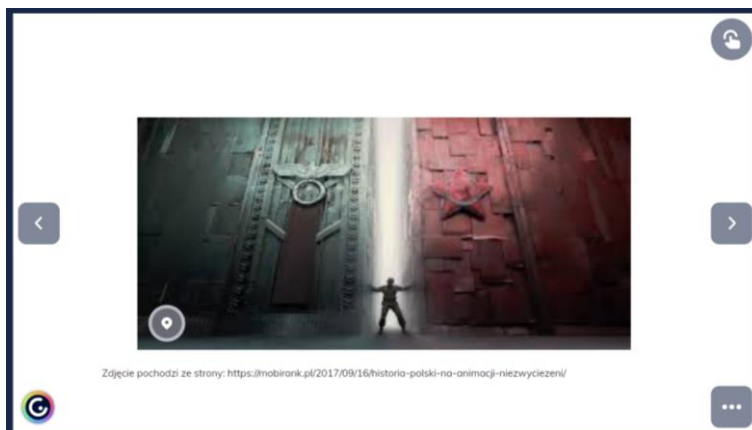
PRZEBIEG LEKCJI: zgodnie z kolejnymi informacjami i zadaniami zamieszczonymi w prezentacji interaktywnej pod tym linkiem:

<https://view.genial.ly/5fabf2ac325a010d281725cb/interactive-content-wolnosc>

Lekcja może być lekcją „w sieci” (nauczanie zdalne), jak również można ją wykorzystać podczas zajęć w szkole.

1) Wprowadzenie w istotę tematu:

W CZYM TKWI ISTOTA WOLNOŚCI ?

2) Rozumienie potrzeby wolności.

Potrzeba wolności bywa różna - są ludzie, którzy odczuwają ją szczególnie mocno. Nawiązując do swojej wiedzy historycznej, zastanów się, komu szczególnie zależało i zależy na wolności.

Zdjęcie pochodzi ze strony: <https://www.gov.pl/web/wielkobrytania/75-rocznica-zakonczenia-drugiej-wojny-swiatowej>

3) Omówienie czynników, które mają wpływ na ograniczenie wolności.

Człowiek w świecie bez wolności

WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ

Źródło: <https://dizajn.pl/aktualnosci/wielkobrytania-debata-igp-ni-wplyw-systemu-socjalnego-na-wolnosc/>

Człowiek w świecie bez wolności

WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ
WOLNOŚĆ

Nie tylko w państwach totalitarnych wolność ludzi jest codziennie ograniczana. W jaki sposób można ograniczyć wolność człowieka? Jakie czynniki mają na to wpływ?

Źródło: <https://dizajn.pl/aktualnosci/wielkobrytania-debata-igp-ni-wplyw-systemu-socjalnego-na-wolnosc/>

4) Ćwiczenie, które pozwala uczniom na określenie sytuacji wolności – sytuacji niewoli.

W różnych sytuacjach odczuwa się większą lub mniejszą swobodę. Poniżej wypisano kilka przykładowych sytuacji. Spróbuj ułożyć je na osi stopniującej poziom poczucia wolności - od tej sytuacji, w której według Ciebie poczucie wolności jest najmniejsze do sytuacji, gdy poczucie wolności będzie największe.

100 % niewoli

a) sytuacja ucznia liceum
b) sytuacja rozbitka na bezludnej wyspie
c) sytuacja więźnia skazanego na dożywocie
d) sytuacja dyrektora szkoły

100% wolności

W CZYM TKWI ISTOTA WOLNOŚCI ?

W różnych sytuacjach odczuwa się większą lub mniejszą swobodę. Poniżej wypisano kilka przykładowych sytuacji. Spróbuj ułożyć je na osi stopniującej poziom poczucia wolności -

Czy osiągnięcie pełnej wolności jest możliwe?
Czy istnieje stuprocentowa niewola?

100 % niewoli

a) sytuacja ucznia liceum
b) sytuacja rozbitka na bezludnej wyspie
c) sytuacja więźnia skazanego na dożywocie
d) sytuacja dyrektora szkoły

100% wolności

5) Uczeń definiuje własną istotę wolności.

MOJA WŁASNA
DEFINICJA WOLNOŚCI

6) Uczniowie oglądają trailer filmu pt. *Stracone lata 1939-1945. Terror, codzienność, praca przymusowa* oraz odpowiadają na pytania.

Obejrzyj trailer filmu pt. *Stracone lata 1939-1945. Terror, codzienność, praca przymusowa*.

Zastanów się i odpowiedz na pytania:

- 1) W jaki sposób ograniczono wolność człowieka podczas II wojny światowej ?
- 2) Jakie czynniki miały wpływ na ograniczenie wolności ludzi?
- 3) Po obejrzeniu filmu, zapisz w kilku zdaniach najważniejsze, według Ciebie, wypowiedzi z filmu o pracy przymusowej podczas II wojny światowej. Uwzględnij w tej wypowiedzi informację, kogo dotknęła praca przymusowa.

Wojna i pamięć

Portal edukacyjny „Wojna i pamięć. Terror, codzienność i praca przymusowa. Polska pod okupacją niemiecką (1939-1945)” powstał w oparciu o siedem relacji, pochodzących z archiwum internetowego „Praca przymusowa 1939-1945”. Prezentują one różnorodne losy ludzi mieszkających na przelotnym terytorium Polski. Odmiennie doświadczenia i pamięć składają się na wieloperspektywny obraz czasu wojny. Kontekstowy film objaśnia to historyczne wydarzeń, o których opowiadają świadkowie.

Po kliknięciu na zdjęcie obejrzyj praca przymusowa

W CZYM TKWI ISTOTA WOLNOŚCI ?

- 7) Ćwiczenie dla uczniów, które pozwala na przyporządkowanie do danej roli społecznej przynależny jej zakres wolności.

BYCIE RODZICEM, JEŃCEM WOJENNYM, ROBOTNIKIEM PRZYMUSOWYM TO TZW. ROLA SPOŁECZNA (CZYLI OKREŚLONE OBOWIĄZKI I PRAWA). KAŻDA Z TYCH RÓL SPOŁECZNYCH WIAŻE SIĘ Z INNYM ZAKRESEM WOLNOŚCI. DOPASUJ W PARY PONIŻSZE ROLE I PRZYNALEŻNY IM ZAKRES WOLNOŚCI.

1) Jeniec wojenny	a) Wolność ograniczona
2) Rodzic	b) Więcej włości
3) Robotnik przymusowy	c) Pozbawienie wolności

- 8) Zapoznanie uczniów z piramidą A. H. Maslowa – hierarchią potrzeb: niższego i wyższego rzędu.

Piramida potrzeb Maslowa

Piramida Abrachama H. Maslowa to hierarchia potrzeb. Jej podstawowe założenie opiera się na hierarchiczności potrzeb, czyli: jeśli odczuwasz głód, pragnienie (potrzeba fizjologiczna), jeżeli dach Twego domu przecieka (potrzeba bezpieczeństwa), jeżeli poszukujesz "swojej drugiej połówki" (potrzeba przynależności), jeżeli chcesz zdać bardzo dobrze maturę (potrzeba uznania), natomiast jeśli trenujesz pływanie i uczysz się włoskiego - realizujesz potrzebę samorealizacji - ale potrzeby wyższego rzędu możesz zrealizować, jeśli zapewnione masz potrzeby niższego rzędu.

POTRZEBY NIŻSZEGO RZĘDU

Źródło: <https://sites.google.com/site/agazip/home/personel>

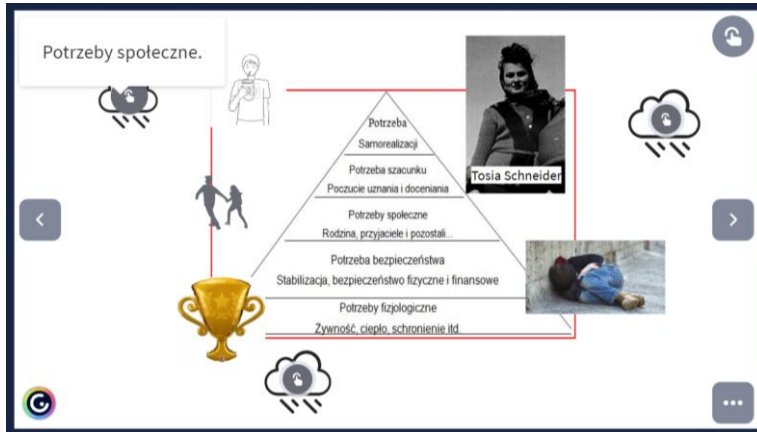
- 9) Uczniowie oglądają relację świadka -robotnicy przymusowej Tosi Schneider (portal: <https://edukacja.wojnaipamiec.pl/ludzie/tosia-schneider#/zadania>) i na podstawie obejrzanego wywiadu biograficznego określają, jakie kategorie potrzeb - wg piramidy Maslowa - odebrała Tosi Schneider wojna.

Obejrzyj (kliknij na zdjęcie z filmu) wywiad biograficzny, poznasz wojenną historię Tosi Schneider.
Relacja Tosi Schneider oraz relacje innych świadków historii znajdują się na portalu: <https://edukacja.wojnaipamiec.pl>

Poznałicie historię Tosi Schneider. Jej przeżycia wojenne pokazują, jakie potrzeby - wg piramidy Maslowa - odbiera wojna. Wypiszcie te kategorie potrzeb, które wojna odebrała Tosi. Na następnym slajdzie możecie sprawdzić swoje odpowiedzi :-)

Ok. 1939, Horodenka, Genia Schneider z dwójką dzieci, Tosią i Julianem. Fot. ze zbiorów prywatnych Tosi Schneider.

W CZYM TKWI ISTOTA WOLNOŚCI ?

10) Podsumowanie:

WOLNOŚĆ JAKO NADRZĘDNA WARTOŚĆ

W jaki sposób możemy definiować wolność?

Jakie czynniki mają wpływ na ograniczenie wolności?

W jaki sposób ograniczano wolność ludzi w krajach okupowanych w czasie II wojny światowej?

Wolność stała się popularnym tematem sztuki i popkultury. Czy znasz teksty kultury, które poruszają problem wolności?

11) Praca domowa:

Zadanie domowe:
Wywiady ze świadkami historii, którzy opowiadają o swoich przeżyciach w okresie nazizmu, szczególnie o pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy, znajdują się na platformie: www.edukacja.wojnaipamiec.pl
Postuchaj relacji świadków, poznaj ich biografie, może uda Ci się świadków historii rozpoznać na poniższych zdjęciach...